

Klimakur 2030

ENOVA

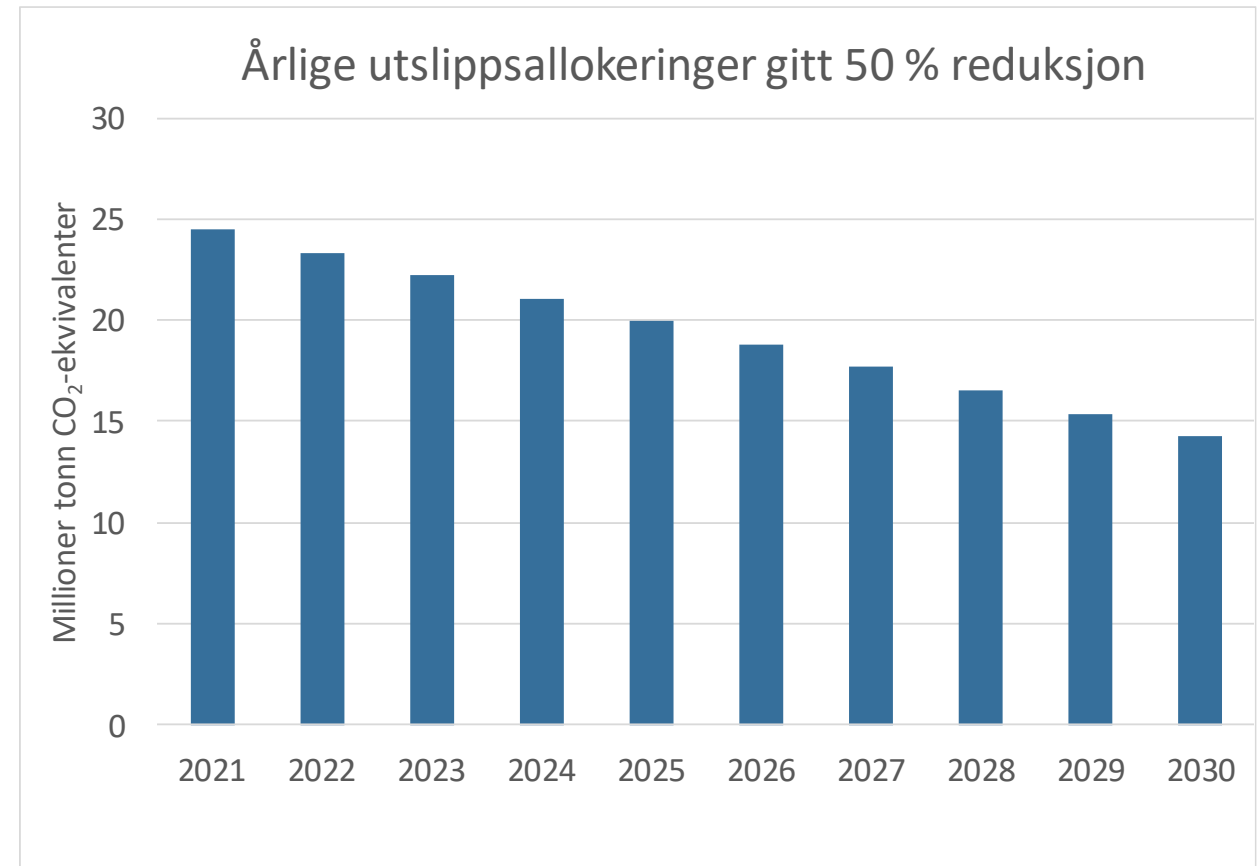
Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Oppgaven: 50 % reduksjon i ikke-kvotepiktig sektor

- Utslippsbudsjett for ikke-kvotepiktige utslipp i perioden 2021-2030
- Budsjett gitt 50 % reduksjon: Ca. 194 mill. tonn CO₂-ekv. i perioden 2021-2030
- Budsjettmetodikken innebærer at «timing» blir viktig
- Klimakur 2030 på høring til 30. april

Tiltak, barrierer, virkemidler og innfasingstakt

- Tiltak = fysisk handling
(eks. kjøpe elbil)
- Virkemiddel = politikk
(eks. avgift, støtte, informasjon)

Anskaffelse(r) nevnt 245 ganger!!

Hvilke barrierer møter aktørene?

Hva er mulige virkemidler?

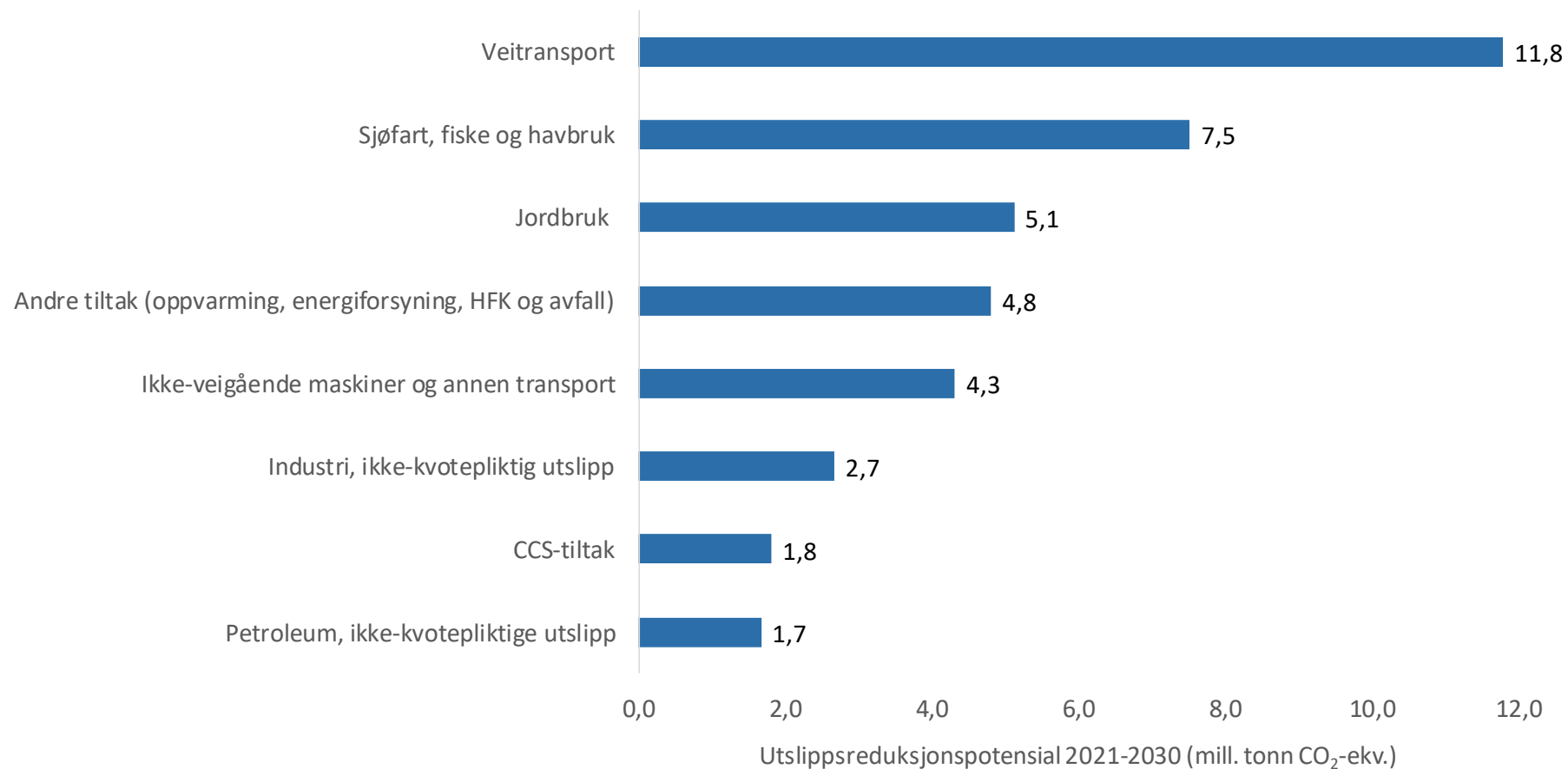

Innfasingstakt

Reduksjonspotensial 2021-2030

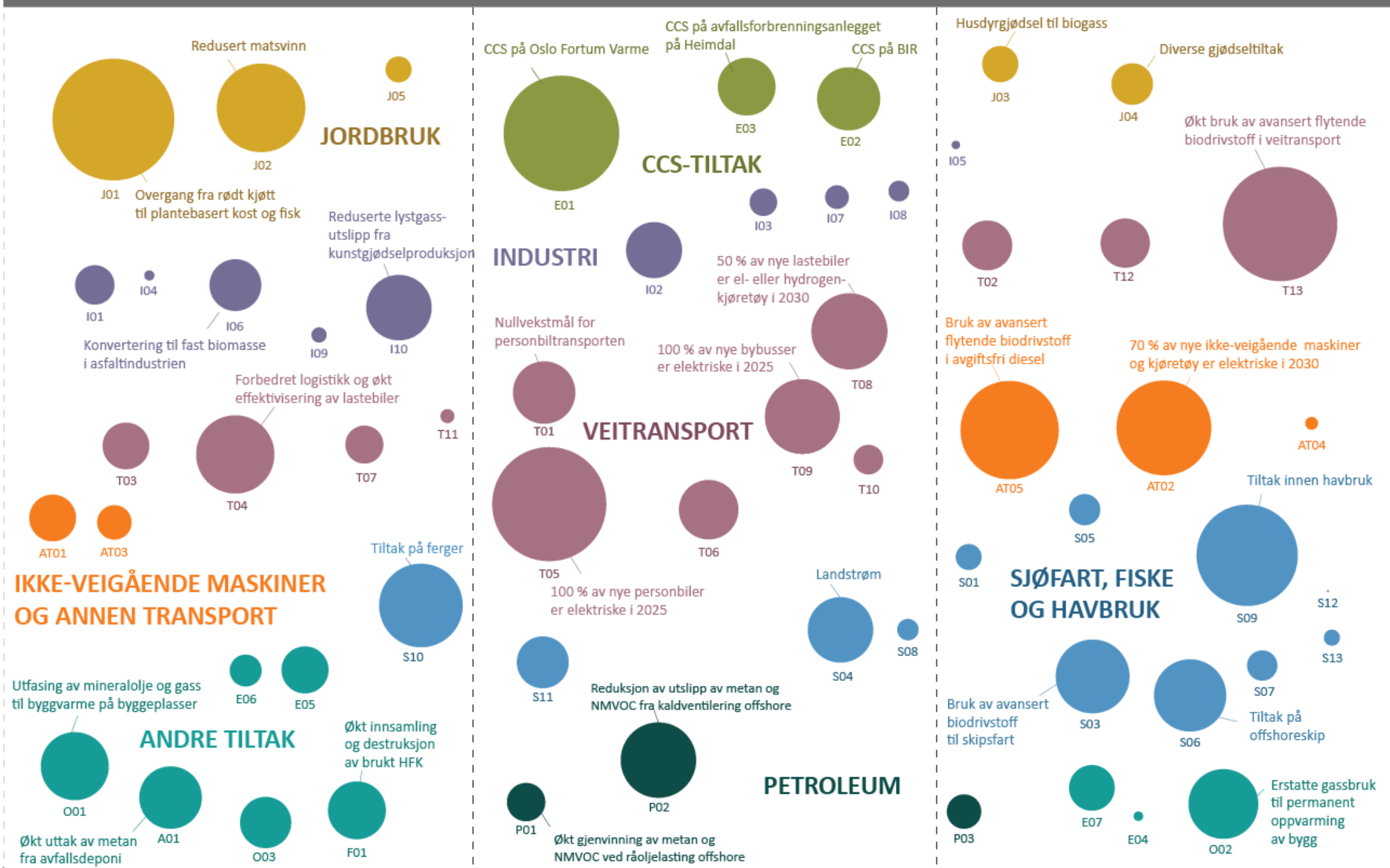
Utslippsreduksjonspotensial fordelt på sektor

UNDER 500 KRONER PER TONN

500-1500 KRONER PER TONN

MER ENN 1500 KRONER PER TONN

Hvor kan kommunene kutte utslipp i Klimakur?

I tiltak som er utredet i Klimakur 2030, kan de spesielt bidra til kutt fra:

- Veitransport
- Sjøtransport
- Anleggsmaskiner
- Avfallshåndtering med karbonfangst og -lagring

Kan også bidra:

- Avfall og deponi
- Jordbruk og matproduksjon
- Oppvarming

Elektrisk gravemaskin. Foto: Miljødirektoratet

Kommunenes mange roller

- samfunnsutviklere
- innkjøpere
- myndighetsutøvere
- tjenesteytere
- eiere og driftere

Kan både være pådrivere og hindre gjennomføring av tiltak

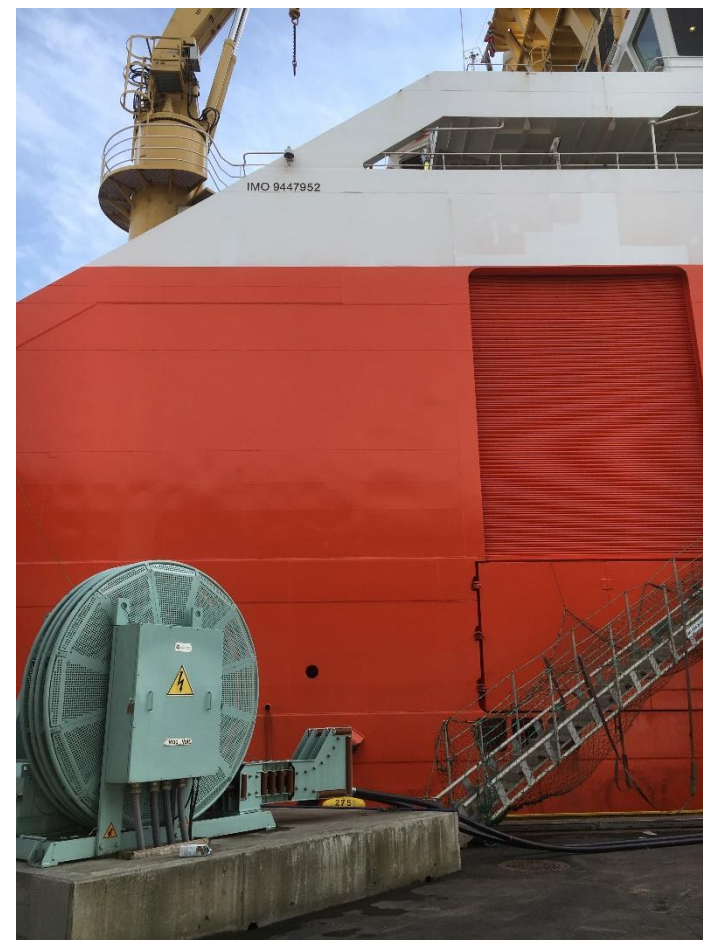
Kistefossdammen barnehage i Asker. Foto: Tove Lautulen, Future Built

Virkemidler

Kommunen har mange virkemidler tilgjengelig i dag, som kan utnyttes i større grad. Også behov for nye virkemidler for å utløse flere klimatiltak.

Spesielt viktig mot 2030:

- Strategisk bruk av **anskaffelser**, f.eks. klimakrav i transport
- Den viktige rollen som **samfunnsutviklere** – samarbeid og pådrivere, f.eks. utvikling av nullutslipp-hurtigbåter
- Helhetlig **samfunns- og arealplanlegging**, inkludert energiplanlegging, f.eks. å regulere arealer for fylleinfrastruktur

Landstrøm i Bergen Havn. Foto: Miljødirektoratet

Fra omtalen av anskaffelser

- **Tydelig regelverk**, men begrenset etterlevelse og stort potensial
- **Institusjonalisering nødvendig**: Kompetanse, rutiner, praksis
- **Økt erfaringsutveksling** blant innkjøpere og samfunnsutviklere
- **Kunnskap om gode prosesser**: Involvere de riktige aktørene og sikre en god dialog
- **Samordnet etterspørsel**
- **Praktisk bistand** i anskaffelsesprosesser
- **Økonomisk støtte** til å dekke merkostnadene og avlaste risiko

Illustrasjon: Daniel Nordland

«Offentlige anskaffelser oversteg 560 milliarder kroner i 2018, noe som tilsvarer rundt 16 prosent av BNP. Offentlig sektor er dermed en betydelig aktør i flere markeder, og denne innkjøpsmakten kan benyttes for å akselerere det grønne skiftet (...). [S]tat, kommuner og fylkeskommuner [kan] bidra til å skape et marked og dermed berede grunnen for videre spredning av ny teknologi. Tydelige forventninger og verktøy for å sikre etterlevelse og implementering av miljøkravene i anskaffelsesregelverket er viktig.»

50 % reduksjon er mulig, men ikke enkelt

- Kompleksiteten gir utfordringer
 - Mange tiltak samtidig og raskt
 - Alle krever forsterket klimapolitikk

Klimakur 2030

ENOVA

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Har ambisjoner og planer, men møter barrierer

Kommune	Utslippsmål
Bergen	100 % fossilfri i 2030
Oslo	95 % utslippskutt i 2030 fra 2009
Stavanger	80 % utslippskutt i 2030 fra 2015
Trondheim	80 % utslippskutt i 2030 fra 1991
Bodø	60 % utslippskutt i 2030 fra 2009
Arendal	76 % utslippskutt i 2040 fra 1991
Tromsø	85 % utslippskutt i 2030 fra 2009
Fredrikstad	60 % utslippskutt i 2030 fra 2016

Klimaarbeidet er **ikke integrert** i kommunens praksis og rutiner – mangler institusjonalisering, legitimitet og ressurser

Barrierer i form av **merkostnader/merarbeid**, mangel på kompetanse og usikkerhet om hva som er gode klimaløsninger

Svake eller **uklare forventninger** til hva som er kommunenes rolle og ansvar for utslippsreduksjoner

Regulatoriske barrierer – usikkerhet om hva kommunen kan regulere og hvordan, eks. nullutslippssoner

Mangelfull samordning av areal- og transportplanlegging

Fem grep som kan styrke kommunen som klimaaktør

1. Gi kommunene en **tydelig rolle** i klimapolitikken – forventninger og verktøy
2. Økt og enkelt tilgjengelig **økonomisk støtte** til kommuner – til omstilling og investeringer
3. Satse på **offentlige anskaffelser** – sikre etterlevelse og implementering av klimahensyn
4. Tydeliggjøre og utvide det **juridiske handlingsrommet**, spesielt innenfor plan- og bygningsloven
5. Vurdere å innføre **klarere krav** til rapportering og systematisk integrering av klimahensyn i kommunens beslutningssystemer.

Offentlige anskaffelser oversteg 560 milliarder kroner i 2018, noe som tilsvarer rundt 16 prosent av BNP. Offentlig sektor er dermed en betydelig aktør i flere markeder, og denne innkjøpsmakten kan benyttes for å akselerere det grønne skiftet. Anskaffelsesloven § 5 og anskaffelsesforskriften § 7-9 stiller krav til ivaretagelse av klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser. I loven framgår det at statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der det er relevant. Av forskriften følger at oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og -kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektes minimum 30 prosent.